

Tab. 3. Ochronne szczepienia p/wąglikowi w 1951—1960 r.

R o k	Zaszczepiono przeciw wąglikowi		
	koni	bydła	owiec
1951	210	620	503
1952	125	314	—
1953	127	299	—
1954	114	271	—
1955	114	519	—
1956	94	362	13
1957	94	362	13
1958	110	285	28
1959	356	1853	14
1960	422	1844	27

stwierdzano wąglik w listopadzie oraz w sezonie letnio-jesiennym, najmniej zaś w miesiącach zimowych, w okresie zamrażnięcia gleby.

Poważny wpływ na rozprzestrzenianie się wąglika miały czynniki biotyczne, a szczególnie działalność człowieka. Zakopywanie padliny na dzikich grzebowiskach, odpływy z garbarń i zakładów przerobu zwłok zwierzęcych, mogły stanowić potencjalne źródło zarazy. Na trzech fermach zwierząt futerkowych wybuchł wąglik wskutek podania zwierzętom mięsa ze zwłok zwierząt, chorych na wąglik i zabitych w agonii. W jednym przypadku długotrwały spór pomiędzy sąsiadami o wykopanie skóry zwierzęcia padłego na wąglik został rozstrzygnięty przez WZHW dzięki wyosobnieniu laseczek wąglika z włosów pozostałych na drzewie, na którym suszyła się wykopana skóra.

Na przebieg wąglika i jego opanowanie poważny wpływ miała również akcja zapobiegawcza, polegająca na melioracji podmokłych terenów oraz na przeprowadzaniu corocznych szczepień w miejscowościach, w których zanotowano stacjonarne występowanie wąglika. Tablica 3 przedstawia przebieg tych szczepień ochronnych.

Podsumowując korelacje poszczególnych czynników można stwierdzić, że występowanie wąglika na terenie woj. krakowskiego w omawianym okresie było ściśle związane z czynnikami środowiskowymi. Wąglik występował z reguły w miejscowościach o glebach

wilgotnych, w terenie płaskim, podmokłym, leżących w pobliżu rzek, strumyków, potoków. Na glebach twardych, zbitych, iłowatych, gliniastych, wapiennych — wąglika nie notowano. Zwiększone opady atmosferyczne w poszczególnych latach, porach roku oraz powodzie sprzyjały częstotliwości występowania wąglika. Niebezpiecznymi źródłami zarazy wąglika były: porzucona padlina, niezabezpieczone grzebowiska, ew. brak grzebowisk, ścieki z garbarń, punkty zbiórki padliny, magazyny mięsa właścicieli zwierząt futerkowych. Korzystny wpływ na zmniejszenie się ilości przypadków wąglika wywarły ochronne szczepienia oraz osuszanie miejscowości podmokłych.

Piśmiennictwo

1. Biuletyn zaraźliwych chorób zwierzęcych woj. krakowskiego.
2. Dobrzański B., Malicki M.: Mapa gleboznawcza woj. krakowskiego. Annales Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, t. 4, r. 1958.
3. Krauss St., Cena M.: Drogi szerzenia się przyszczy w Polsce na tle środowiska. Med. Wet. nr 4/5, r. 1954.
4. Krauss St., Cena M.: Przebieg i rozprzestrzenienie się zakaźnej niedokrwiistości koni w Polsce. Med. Wet. nr 2, r. 1955.
5. Państwowy Instytut Meteorologiczny Kraków — Wyciąg z Ksiąg Zestawienia Opadów Atmosferycznych woj. krakowskiego 1951—1960.
6. Strzeński J.: Gleby woj. krakowskiego. Roczniki Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, t. 26, r. 1954.

Adres autora: Marian Korczak, Kraków, ul. Brodowicza 13.

ANTONI DZIĄBA

Wpływ odczynu tuberkulinowego na wynik odczynu hemolitycznego u bydła zakażonego gruźlicą

Z Katedry Epizootiologii Wydziału Wet. SGGW w Warszawie
Kierownik: prof. dr ABDON STRYSZAK

Szereg autorów zajmujących się wpływem odczynu tuberkulinowego na odczyn hemaglutynacyjny podaje różne wyniki. Między innymi Witmer i Rabe (3, 4, 5) wykazali pięciokrotne podniesienie się miana hemaglutynacyjnego po wstrzyknięciu śródskórnym tuberkuliny. Przeciwnie wyniki otrzymał Keer (1), który podaje, że ilość tuberkuliny używana do odczynów alergicznych nie wpływa na poziom hemaglutynin w

ustroju. Kudejko i Łazuga (2) wykazali zmniejszenie się miana.

Celem pracy było stwierdzenie, czy i ewentualnie w jakim stopniu tuberkulina w ilości 0,2 ml użyta do próby tuberkulinowej śródskórnej wpływa na wysokość miana hemolitycznego u bydła zakażonego gruźlicą. Wyjaśnienie powyższego wiąże się bowiem z możliwością pobierania krwi od zwierząt podejrzanych o gruźlicę w dniu odczytania wyniku tuberkulinizacji.

Materiał i metodyka

Badanie przeprowadzono na 70 krowach reagujących dodatnio na tuberkulinę i 10 krowach tuberkulino-ujemnych. Te ostatnie pochodziły z obory wolnej od gruźlicy. Od wymienionych krów przed wykonaniem próby tuberkulinowej i po odczytaniu wyniku tuberkulinizacji pobierano krew z żyły jarzmowej do badania serologicznego. Następnie z surowicą krwi w 1 do 2 dni po jej pobraniu dokonano odczyn hemolityczny wg metody Middlebrook-Dubosa. Tuberkulinizację wykonano wg obowiązującej metody śródskrónej tuberkuliną PPD produkcji krajowej.

Wyniki

Wysokość miana hemolitycznego surowicy krwi 57 krów tuberkulino-dodatnich pod wpływem próby tuberkulinowej nie uległo zmianie. Natomiast u 7 krów tuberkulino-dodatnich stwierdzono wzrost miana hemolitycznego, a u następnych 6 krów spadek, w obu przypadkach o jedno rozcieńczenie. U 10 krów tuberkulino-ujemnych, ujemne miano hemolityczne przed tuberkulinizacją pod jej wpływem nie uległo zmianie.

Nieznaczne podwyższenie lub spadek miana u małego odsetka krów naszym zdaniem nie wiąże się z uprzednim stosowaniem tuberkuliny lecz mieści się w granicach błędu metodycznego.

W związku z powyższym jesteśmy skłonni przyłączyć się do poglądu Keera, twierdzącego, że ilość tuberkuliny używana do odczynów alergicznych nie wpływa na poziom hemaglutynin w ustroju.

Wobec tego, naszym zdaniem, nie ma przeszkód do pobierania krwi od krów do próby hemolitycznej wg metody Middlebrook-Dubosa w dniu odczytania tuberkulinizacji, co w praktyce oznacza zaoszczędzenie ponownego przyjazdu lekarza weterynarii.

Piśmiennictwo

1. Keer D. B.: Ulster. Med. Jour. 1953, nr 22, str. 68.
2. K u d e j k o J., Ł a z u g a K.: Przegl. Dermat. i Wener. 1953, nr 48, str. 17.
3. R a b e E. F. i współpr.: Jour. Lab. and Clin. Med. 1953, nr 41, str. 98.
4. W i t m e r R.: Klin. Monatsbl. Augenheilk., 1953, nr 122, str. 127.
5. W i t m e r R., B r o d h a g e H.: Ophthalmologica 1951, nr 121, str. 84.

Adres autora: Antoni Dziąba, Warszawa 26, ul. Grochowska 272.

Дзёмба А. ВЛИЯНИЕ ТУБЕРКУЛИНИЗАЦИИ НА РЕЗУЛЬТАТ ГЕМОЛИТИЧЕСКОЙ РЕАКЦИИ У КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА ЗАРАЖЕННОГО ТУБЕРКУЛЕЗОМ.

Автором исследовано 70 коров с положительной и 10 — с отрицательной реакцией. Высота гемолитического титра сыворотки крови 57 коров с положительной туберкулиновой реакцией не изменилась под влиянием туберкулинизации. У 7-и коров с такой же туберкулиновой реакцией обнаружено повышение, а у 6-и — понижение гемолитического титра, в обоих случаях на одно разведение.

Dziąba A. — Influence of the tuberculin test on the result of the haemolytic reaction in cattle infected with tuberculosis.

The studies were conducted on 70 cows positively reacting to tuberculin and on 10 negatively reacting cows. The haemolytic titre of the serum of 57 cows tuberculin positive remained unchanged after the tuberculin test. However, in 7 cows tuberculin positive, it was found that the haemolytic titre was higher and in the next 6 cows — lower, in both cases by one dilution.

Dziąba A. — L'influence de la réaction tuberculique sur le résultat de la réaction hémolytique chez les bovins infectés de tuberculose.

L'investigation fut effectuée sur 70 vaches réagissant positivement à la tuberculine et 10 vaches tuberculino-négatives.

Le titre hémolytique du sérum sanguin de 57 vaches tuberculino-positives ne changea pas sous l'influence de l'épreuve tuberculique, tandis que chez 7 vaches tuberculino-positives on constata une hausse du titre hémolytique et chez 6 vaches suivantes le titre fut abaissé, dans les deux cas la différence comportait une dilution.

Dziąba A.: — Einfluss der Tuberkulinprobe auf die haemolytische Reaktion bei tuberkulösen Rindern

Versuche betreffen 70 Tuberkulin positiv und 10 negativ reagierende Kühe.

Die Höhe des haemolytischen Serumtiters bei 57 positiv auf Tuberkulin reagierenden Kühen blieb unverändert. Dagegen bei 7 positiv reagierenden wurde eine Zunahme des haemolytischen Titers und bei weiteren 6 eine Abnahme, in beiden Fällen um eine Verdünnung, beobachtet.

HODOWLA I ZOOHIGIENA

ZENON VOELKEL

Oleśno Śl.

Mocznik w żywieniu bydła

Najważniejszym składnikiem azotowym moczu zwierząt ssących jest mocznik $(\text{NH}_2)_2\text{CO}$, ostateczny produkt przemiany białkowej. Około 85% azotu moczu przypada na mocznik. Ilość jego w moczu wynosi przeciętnie 2%. W ciągu jednej doby ustrój dorosłego mężczyzny wydała około 30 g mocznika. W ustroju człowieka mocznik powstaje w wątrobie z amoniaku i dwutlenku węgla.

W warunkach przemysłowych produkcja mocznika jest również oparta na amoniaku NH_3 i dwutlenku węgla CO_2 , a synteza przebiega w temperaturze 150—200°C i przy ciśnieniu około 200 atmosfer. Otrzymany tą drogą mocznik nadaje się do celów zoo-

technicznych lub nawozowych w zależności od stopnia zanieczyszczenia. Dla celów zootechnicznych wymagany jest mocznik, którego czystość chemiczna sięga 99%, a zawartość azotu 46,5%. Spełniający te warunki mocznik syntetyczny, jest białym krystalicznym preparatem, o słabym smaku, amoniakalnym zapachu i bardzo higroskopijny.

Badania nad stosowaniem mocznika w żywieniu przeżuwaczy datują się od 1891 r. i były zapoczątkowane przez Hagemanna i Zuntza. Z początkiem obecnego stulecia prace badawcze kontynuuje Woeltz. Między innymi ustala, że 1 kg mocznika w żywieniu przeżuwaczy zastępuje 2,5 kg białka strawnego. W latach powojennych badania nad zastosowaniem mocznika w żywieniu przeżuwaczy pozwalają ustalić, że azotem mocznika można zastąpić do 30% białka, z za-